

LUBOMÍR VILIAM PRIKRYL

ŽIVOT A DIELO MATĚJA SEMÍKA

Keď sa v roku 1918 rozpadla Rakúsko-uhorská monarchia, bola v novovytvorenom Československu na mnohých úsekoch nie najlepšia situácia. Takto to bolo i na poli mapovej tvorby. Za posledné polstoročie sa i v tomto smere veľa zlepšilo a československá kartografia sa pomerne rýchlo dostala na svetovú úroveň. Nemalú zásluhu na tom má aj významný český kartograf Matěj Semík. V tomto príspevku chcem pripomenúť život a dielo tohoto plodného kartografa.

Matěj Semík sa narodil dňa 25. mája 1869 v Heřmaniciach pri Novej Pake. Jeho otec bol tkáčom a pri tom roľníčil. Matěj sa narodil z jeho druhého manželstva. Otec mal vtedy už sedemdesiat rokov. Z prvého manželstva mal vtedy už päťdesiatročného syna. Matějovej výchovy sa ujala sedemdesiatročná stará mať — otcova testiná. Šesteročný Matěj osirel — zomrel mu otec.

Dvanásťročný Matěj začal chodiť do meštianskej školy v Novej Pake. Učil sa veľmi dobre. Vynikal najviac v kreslení a krasopise, ale nezaostával ani v zemepise, dejepise a v češtine. Patril medzi najlepších žiakov školy vôbec.

Po ukončení meštianskej školy chcel ísť Matěj študovať ďalej. Páčilo sa mu maliarstvo, ale na akadémiu nebolo peňazí. I lesníctvo ho priťahovalo, ale pre slabú telesnú konštrukciu ho nevzali. Napokon — v roku 1883 — odišiel do Prahy, kde sa stal zlatníckym učňom. V Prahe sa stal aktívnym členom Sokola a pravidelným cvičením zmocnel. Bol i členom a funkcionárom robotníckeho spolku zlatníkov a strieborníkov.

Na jar v roku 1890 odišiel dvadsaťjedenročný Matěj k odvodu. Odviedli ho k 74. pešiemu pluku do Jičína. Matka sa ho pokúsila vyrekamovať. Jej žiadosť síce vybavili priaznivo, ale toto vybavenie prišlo už neskoro. Krátko potom mu matka zomrela.

Matěj Semík sa začal prejavovať ako český vlastenec, čo u cisársko-kráľovskej armády neprípustovali k dobru. Jeho veliteľ bol však tiež Čech a vďaka tomu sa Matěj Semík stal čoskoro kaprálom. Ako poddôstojníka ho prideliť do vojenskej nemocnice na kancelárske práce. Krátko pred odchodom do civilu po trojročnej vojenskej službe sa mladý Matěj Semík prihlásil na výcvik poddôstojníkov vo Vojenskom zemepisnom ústave vo Viedni. Nepredpokladal však, že by ho prijali.

Po odchode do civilu našiel Matěj Semík v Prahe veľmi zlú situáciu. S veľkými ťažkosťami sa mu podarilo nájsť slabo platené miesto. Vtedy mu však prišlo predvolanie na c. k. Vojenský zemepisný ústav do Viedne. Vybrali ho pre výcvik v kresbe písma, v konštrukčných prácach, v účtovníctve a v manipulácii, spojenej s mapovacími úkonmi v teréne. Krátko po príchode do Viedne sa stal Matěj Semík čatárom.

Po skončení výcviku prideliť Matěja Semíka do 3. mapovacieho oddelenia,

kde sa stal popisovačom plánov. Toto oddelenie vtedy pôsobilo v Suceave v Bukovine (dnešné Rumunsko). Na leto však chodilo oddelenie do Haliče. Na jeseň v roku 1897 sa Matěj Semík oženil. Za štyri roky sa mu narodili traja synovia, ale posledný skoro zomrel na záškrt.

Pri mapovaní strávil Matěj Semík sedem rokov. Prešiel takto postupne Maribor (Slovinsko), Klagenfurt (Korutansko), Lublanu, Kraj a Ribnicu (Slovinsko). V roku 1901 sa vrátil na vlastnú žiadosť do Viedne. Tu ho prideliť na zácvič do kartografického odboru do oddelenia pre kresbu terénu. I tu sa Matěj Semík osvedčil. Vypracoval šrafovanie na ôsmich listoch špeciálnej mapy. Popri práci v ústave navštevoval na univerzite prednášky z fotogrametrie a z kartografie a súkromne chodil na hodiny matematiky. Aby na to finančne stačil, kreslil denne tri hodiny pre jedného architekta. V roku 1904 ho pozvali na skúšku, kde z deviatich kandidátov skončil ako najlepší. Stal sa tak technickým asistentom Vojenského zemepisného ústavu, čím si zabezpečil konečne slušnú existenciu. V tom čase mu však pri pôrode dcéry zomrela manželka. Po jej smrti sa ujala vedenia Semíkovej domácnosti Františka Raisová, dcéra jeho sesternice. S Františkou sa mienil oženiť, ale nemal peniaze na zloženie povinnej kaucie. Až o sedem rokov neskôr dostal „z cisárskej milosti“ súhlas na sobáš.

1. M. Semík ako vojak v 1. svetovej vojne. (Z archívu E. V. Prikryla.)

Vo Viedni pracoval Matěj Semík aj v rozličných českých spolkoch. V tomto čase vznikla i jeho prvá samostatná mapa. Vypracoval a vydal mapu severovýchodných Čiech v mierke 1 : 150 000. Táto mapa bola určená najmä pre turistiku v Krkonošiach. Mala veľký úspech a vyšla v šiestich vydaniach.

V roku 1914, keď sa začala prvá svetová vojna, poslali Matěja Semíka na front. Najprv ako kurier rozvážal mapy na bojiská, najmä na ruský front, do Karpát a na Balkán. Na jeseň v roku 1915 ho prideliť k vojenskému vymeriavaniu na južné bojisko. Odišiel s niekoľkými dôstojníkmi do Lubľany, odkiaľ ho poslali k vymeriavaciemu oddeleniu do Konstanjevice. Matěj Semík sa neskôr stal vedúcim jedného mapovacieho oddielu. Žiadal sa však na prácu samostatného mapéra do terénu. Zakresľoval vojenské objekty a pozície, ale najviac šlo o zisťovanie nepriateľských línií. Preto často pracoval v palbe z nepriateľskej i z vlastnej strany.

Svoju prácu vykonával Matěj Semík so záľubou v mapovaní. Pracoval viac ako turista a geograf a bola to skutočne vedecká práca. Svojou prácou nemienil zachraňovať mocnárstvo. Na druhú stranu neprešiel pre nesympátie k Talianom a na ruský front sa nedostal. Už vtedy myslel na zorganizovanie vojenského zemepisného ústavu v oslobodenej vlasti.

Október 1918 zastihol Matěja Semíka pri mapovaní neďaleko Puly v Istrii. Dostal príkaz, aby previezol zbytočný vojenský personál z Puly do Viedne. Boli to ešte niektorí dôstojníci a ženské kancelárske sily. Nebola to ľahká úloha. Táto cesta bola priam dobrodružná. Do Terstu sa dostali pomerne ľahko. Tu bol však veľký chaos a cestovný poriadok neplatil. Matěj Semík si na vlastnú päsť zaistil vlakovú súpravu i s lokomotívou a zo skupiny vojakov, ktorí sa vracali z Bosny, zostavil vlakovú čatu. Vlak išiel bez akéhokolvek prevádzkového zabezpečenia. Po rozličných príhodách a dobrodružstvách prišli po deväťdennej jazde cez Lubľanu a Štajerský Hradec do Viedne. Privezený mapový materiál — dve debny — odovzdal Matěj Semík na veliteľstve Vojenského zemepisného ústavu. Rozlúčil sa s tým, že sa už necíti viazaný prísahou k Rakúsko-Uhorsku a že mieni odcestovať do Československa (19, 29).

Vo Viedni úradovala československá vojenská komisia, ktorú viedol bývalý štábný lekár dr. Černý. Matěj Semík sa prihlásil do tejto komisie. Vojenský zemepisný ústav vo Viedni opustil Matěj Semík v hodnosti stotníka 1. triedy.

Matěj Semík oboznámil dr. Černého so svojimi plánmi na zorganizovanie vojenského zemepisného ústavu v Prahe. Podotkol i to, že treba trvať na tom, aby sa začalo s deľbou viedenského Vojenského zemepisného ústavu. Československo, ako jeden z nástupníckych štátov mocnárstva, malo podľa toho tiež dostať svoj podiel, ktorý by sa mal stať základom pre činnosť budúceho vlastného vojenského zemepisného ústavu. Dr. Černý preto spojil Matěja Semíka s podplukovníkom Aloisom Hlídkom. Alois Hlídek predtým dlhý čas pôsobil ako topograf vo viedenskom Vojenskom zemepisnom ústave. Teraz odcestoval do Prahy, aby tam organizoval založenie vojenského zemepisného ústavu. Matěj Semík ostal vo Viedni, kde sa mal starať o záležitosti delenia materiálov tamojšieho Vojenského zemepisného ústavu. Taliani sa snažili hneď vziať niečo pre seba, ale na Semíkov zárok nepripustili takéto svojvoľné delenie. V novembri odcestoval Matěj Semík do Prahy a svoju úlohu vo Viedni odovzdal vrchnému oficiálovi Františkovi Kostrbovi (29). V Prahe sa Matěj Semík ubytoval provizorne u svojej sestry Anny a rodinu zatiaľ nechal vo Viedni. Až v marci 1919 získal byt v Hostivaři, kam sa nastahoval už aj s rodinou.

V Prahe pôsobila už komisia pre vytvorenie vojenského zemepisného ústavu. Tvorili ju podplukovník Alois Hlídek, prof. dr. Václav Švampera, prof. dr. Jaroslav Pantoflíček, prof. dr. František Nušl, docent dr. Jiří Václav Daneš, dr. Stanislav Nikolau a poslanec Ing. J. Záruba-Pfeffermann. Matěja Semíka tiež prizvali do tejto komisie a poverili ho hľadaním miestností pre pôsobenie ústavu (29).

Matěj Semík vstúpil do československého vojska ako vojenský technický úradník — vrchný oficiál. Túto kategóriu však v československej armáde nezaviedli, a preto dňom 1. februára 1919 ho zaradili do vojenských služieb ako stotníka. Neskôr premenovali túto hodnosť na kapitána. Dňa 12. septembra 1919 povýšili Matěja Semíka už na majora.

2. M. Semík ako vojak čs. armády po 1. svetovej vojne. (Z archívu E. V. Příkryla.)

3. M. Semík v pokročilom veku na odpočinku. (Z archívu E. V. Příkryla.)

Matěj Semík spolu s Aloisom Hlídkom obhliadol a zaistil dve miestnosti na Malej Strane na Újezde číslo 23. Predtým tam bol akýsi uhoľný referát.

Hlavné vojenské veliteľstvo potom zriadilo Vojenské kartografické oddelenie Ministerstva národnej obrany. Stalo sa tak podľa rozkazu číslo 8 zo dňa 27. novembra 1918. Toto oddelenie, ktoré sa stalo predchodcom neskoršieho vojenského zemepisného ústavu, sa nasťahovalo do spomínaných miestností na Malej Strane. Jeho vedúcim sa stal Alois Hlídek (1, 5, 9, 18, 20, 19).

Matěja Semíka poverili získavaním mapového materiálu. Od vojenských veliteľstiev a od iných vojenských i civilných ustanovizní nemohol získať dostatočné množstvo máp, a preto musel cestovať do Viedne, aby získal mapy tam.

Vo Vojenskom zemepisnom ústave mu odopreli predať mapy s ohľadom na likvidáciu. V komisionárskej firme Lechner kúpil potom Matěj Semík objemný balík máp. Snažil sa čím prv odcestovať do Prahy. Neskôr vysvitlo, že Vojenský zemepisný ústav avizoval zmienenu firmu, aby mapy nepredávali a ak sa tak stalo, aby kupca i s mapami zadržali (29).

Mapy ani tak nestačili. Bolo treba vyhotoviť vlastnými silami aspoň mapy pre potreby vojsk na Slovensku. Túto úlohu dostal zasa Matěj Semík. Pribral niekoľko odborníkov, ktorí predtým pracovali vo Vojenskom zemepisnom ústave vo Viedni, a začali prekresľovať listy generálnej mapy 1 : 200 000. Tlačili ich u Václava Neuberta na Smíchove a čiastočne aj v iných pražských tlačiarňach (29).

Dňa 12. decembra 1918 zreorganizovali Vojenské kartografické oddelenie ako IX. odbor Ministerstva národnej obrany. Jeho veliteľom sa stal podplukovník generálneho štábu Karel Rausch (1, 5, 9, 11, 18, 20). Teraz sa už pripravovalo definitívne vytvorenie vojenského zemepisného ústavu, ktorý mal mať päť odborov: astronomicko-geodetický, mapovací, kartografický, reprodukčný a odbor pre popis a štatistiku bojísk. Okrem toho mal mať tento ústav archív, knižnicu a sklad materiálu. Pripravovali ho teda podľa vzoru viedenského Vojenského zemepisného ústavu. Matěj Semík bol teraz nútený robiť na dve strany. Jednak pokračoval v práci na prekresľovaní máp, jednak organizoval vytvorenie kartografického odboru, ktorý potom i viedol (32).

Začiatkom januára 1919 prepožičal vedúci Geografického ústavu Karlovej univerzity prof. dr. Václav Švampera pre vtedajšiu kartografickú sekciu Vojenského kartografického oddelenia miestnosti na Albertove (1, 20). Matěj Semík už tu postavil základy budúceho odboru. Sem prišli kapitán Ing. František Melichar, ktorý po desiatich rokoch prevzal po Matějovi Semíkovi vedenie odboru, poručík Ján Mattes, ktorý sa zaslúžil o preklad maďarských názvov na Slovensku, poručík František Rubeš, ktorý sa stal neskôr vedúcim fotoreprodukcie, vrchný oficiál František Kostrba, neskorší prednosta reprodukčného odboru, maliar Vendelín Schwarz, neskôr pobočník veliteľa Vojenského zemepisného ústavu, poručík Ing. Bezděka, neskôr prednosta astronomicko-geodetického odboru a viacerí iní (29).

Tu sa ukázala potreba zriadenia kurzu pre metodický výcvik kresličov. Matěj Semík si k tomu prizval veľmi dobrých kartografov, ktorí tiež predtým pracovali vo viedenskom Vojenskom zemepisnom ústave. Boli to asistenti František Leixner a Richard Stehlík. František Leixner bol výborným znázorňovateľom terénu a Richard Stehlík bol zasa skvelým kresličom situácie a písma. Do kurzu prijali dvadsiatich štyroch frekventatov, z čoho bolo desať vojakov a štrnásť civilov. Ako zaujímavosť možno spomenúť, že tohoto kurzu sa zúčastnil aj nedávno zosnulý laureát štátnej ceny, známy filmový herec Jaroslav Marvan. Štvor až päťročný výcvik skrátili na šesť mesiacov a začali ho dňa 1. apríla 1919.

Samostatný vojenský zemepisný ústav zriadili v Prahe dňa 15. októbra 1919. Jeho prvým veliteľom sa stal zasa plukovník Karel Rausch, ktorého potom zakrátko povýšili na generála a ktorý viedol ústav až do roku 1934. Výnosom Ministerstva národnej obrany zo dňa 9. júla 1920 — čís. jed. 953.571/3479 org. — dostal ústav oficiálny názov *Československý vojenský zemepisný ústav*. Neskôr však názov zjednodušili na *Vojenský zemepisný ústav*. Ústav podliehal prostredníctvom generálneho štábu Ministerstvu národnej obrany. Mal veliteľstvo, päť odborov (astronomicko-geodetický — prednosta podplukovník Ing. Julius Gregor, ktorý bol však v reparačnej komisii vo Viedni, a preto ho zastupoval

kapitán Ladislav Beneš; topografický — prednosta podplukovník Alois Hlíděk; kartografický — prednosta major Matěj Semík; reprodukčný — prednosta major František Kostrba; pre popis a štatistiku bojísk — dočasný prednosta major vo výslužbe Emil Hüttel), hospodársku správu, archív, knižnicu a pomocnú rotu (1, 5, 9, 11, 18, 2, 29).

Matěj Semík pracoval aj mimo Vojenského zemepisného ústavu. Stal sa napríklad členom názvoslovnej komisie pri Českej akadémii vied. V tejto komisii pracoval ešte aj po druhej svetovej vojne. Ba i mapy robil aj pre civilný sektor. Tak napríklad v roku 1920 vyšiel *Almanach lázeňský Československé republiky*, kde vyšla i Semíkova mapa Československa v mierke 1 : 2 000 000. Boli na nej zakreslené kúpele a klimatické miesta, minerálne pramene a letoviská v Československu.

Ústredné nakladateľstvo učiteľstva československého v Prahe a riaditeľ gymnázia dr. František Machát požiadali ešte v roku 1919 Matěja Semíka, aby sa ujal práce na školských mapách. Na túto činnosť si Matěj Semík vyžiadala súhlas veliteľstva Vojenského zemepisného ústavu. Veliteľstvo súhlasilo, ale s podmienkou, že to nebude na úkor služobných povinností. Matěj Semík a jeho spolupracovníci robili preto na týchto mapách po svojom pracovnom čase (30).

Prvou z týchto školských máp mala byť nástenná mapa Československa. Matěj Semík predtým nikdy nerobil na školských mapách. Najprv preto študoval rozličné zahraničné mapy tohoto druhu a potom spolu s Františkom Leixnerom vypracoval niekoľko návrhov, ktoré si dal odsúhlasiť Františkovi Machátovi. Mapa — *Nástenná mapa Československé republiky* — v mierke 1 : 400 000 vyšla hneď na začiatku roka 1920. Jej autormi boli dr. František Machát a dr. Bohuslav Horák. Terén vypracovali major Matěj Semík a nadporučík František Leixner. Mapu vydalo zmienené nakladateľstvo a vytlačili ju u Václava Neuberta na Smíchove. Bola to prvá československá mapa s terénom vypracovaným tak dokonale, akým sa mohli pochváliť iba najlepšie zahraničné mapy. Táto mapa sa potom stala základom celého atlasu školských nástenných máp. Nástenná mapa Československa mala aj mutáciu v nemeckom a rusínskom jazyku. V roku 1923 bolo už načm vydať jej druhé vydanie, ktoré bolo opravené, doplnené a prepracované. Názvoslovie na nej revidovali pri treťom vydaní v roku 1930 i pri štvrtom vydaní v roku 1934. Po druhej svetovej vojne vyšla táto mapa opravená v rokoch 1946, 1948, 1951, 1953, 1956 a 1957.

I ďalšie mapy tohoto druhu privádzali na svetlo sveta Ústredné nakladateľstvo a kníhkupectvo učiteľstva československého a tlačiareň Václava Neuberta. Ešte v tom istom roku — 1920 — vyšla podľa tejto mapy vypracovaná i prehľadná mapa Československa v mierke 1 : 1 000 000. Táto mapa v oboch svojich podobách — ako nástenná i ako príručná — mala viacero nezmenených i opravených vydání (4, 9, 10, 18, 22, 24, 40, 40)

V roku 1923 vyšla mapa Európy — *Nástenná mapa Evropy* — v mierke 1 : 3 000 000. Vypracoval ju prof. dr. František Štůla. Terén pre ňu vypracovali zasa Matěj Semík a František Leixner. Mapa mala veľký úspech a pochvalne sa o nej vyjadril aj profesor parížskej univerzity Emmanuel de Martone. V roku 1925 vyšlo jej druhé vydanie a v roku 1937 tretie vydanie. Príručná mapa Európy vyšla v mierke 1 : 15 000 000. Obe vyšli aj s nemeckým textom (4, 10, 24, 30).

V roku 1923 vyšla aj nástenná mapa západnej časti Československa — *Podrobná nástenná mapa Československé republiky — západní část — Čechy, Morava a Slezsko*. Bola v mierke 1 : 200 000. Jej autormi boli dr. Bohuslav Ho-

rák, dr. František Koláček a terén i tu vypracovali Matěj Semík a František Leixner (4, 10, 30).

Matěj Semík robil v rámci svojej činnosti vo Vojenskom zemepisnom ústave i v rámci svojej kartografickej práce mimo tohoto pracoviska zväčša kresbu terénu. O znázorňovaní terénu na mapách sa zaoberal aj teoreticky. V roku 1922 publikoval obsiahlu štúdiu o znázorňovaní terénu na vojenských mapách. Rozobral tu rozličné možné spôsoby znázornenia povrchových nerovností na mape a uviedol i prehľad, ako sa s týmto problémom vysporadúvajú v iných európskych krajinách (23).

Začiatkom roka 1924 začal ústredný riaditeľ Československého červeného kríža dr. Linhart uvažovať o vydávaní kalendára. Kalendár mal mať aj atlasovú prílohu a tento mapový súbor mal vytlačiť Vojenský zemepisný ústav. Mapy pre kalendár vypracúval Matěj Semík. Kalendár pre rok 1925 vyšiel už v októbri 1924 a mal titul *Kapesní kalendář Čs. Červeného kříže s atlasem* a mal šestnást mapových listov. Každý rok potom vyšiel tento kalendár s upravenými a doplnenými mapami, ktoré sústavne aktualizovali. V roku 1926 mal 23 mapových listov, v roku 1927 25, v roku 1928 26 a v rokoch 1929 a 1930 po 29 listoch. Od roku 1931 vychádzal kalendár pod názvom *Kapesní atlas Československého Červeného kříže*. V roku 1931 mal 34 a v roku 1932 28 máp. V roku 1933 zasa zmenil atlas titul na *Kapesní zeměpisný atlas*. V roku 1933 mal 29 máp, v roku 1934 30 máp a v rokoch 1935 až 1938 po 34 máp. Pre rok 1939 vyšiel s titulom *Kalendář Čs. Červeného kříže na rok 1939 (Kapesní zeměpisný atlas)* s 23 mapami a ďalší ročník mal už titul *Kalendář Č. Červeného kříže na rok 1940 (Kapesní zeměpisný atlas)* a mal 30 máp. V roku 1940, počas okupácie, sa predala iba časť nákladu, lebo zvyšok zabavili nemecké úrady. Materiál pre kalendár na rok 1941 bol už pripravený, ale kalendár už nevyšiel. Až v roku 1946 pripravili a vydali kalendár pre rok 1947 s tridsiatimi mapami, podobne, ako i pre rok 1948. Pre roky 1949 a 1950 vypracoval Matěj Semík súbory máp, ale tieto už nevyšli (7, 16, 17). Matěj Semík prispieval aj do textovej časti týchto kalendárov. V kalendári pre rok 1947 vyšli jeho príspevky o orientácii v prírode a o čítaní máp (27, 28).

Dňa 1. januára 1925 povýšili Matěja Semíka na podplukovníka.

V roku 1926 písal Matěj Semík o vypracúvaní novej podrobnej mapy Československa. Išlo o vojenskú špeciálnu mapu, ktorá sa zasa mala robiť v mierke 1 : 75 000 (26).

Vojenský zemepisný ústav vytlačil v roku 1927 Semíkovu železničnú mapu Československa. Bola v mierke 1 : 1 250 000 a bola s francúzskym textom. Mala názov *Carte des voies ferrées de Tchecoslovaquie*.

Matěj Semík pokračoval i v práci na školských mapách. V roku 1927 vyšla mapa zemských pologúl — *Nástěnná mapa zemských polokoulí* — v mierke 1 : 20 000 000. Vypracovali ju dr. František Machát, podplukovník Matěj Semík a kapitán František Leixner. Jej druhé vydanie vyšlo v roku 1938 (4, 10, 30, 43)

Až do konca apríla 1928 viedol Matěj Semík kartografický odbor Vojenského zemepisného ústavu. Všetky mapy, ktoré dovtedy vyrobili v tomto ústave, prešli jeho rukami a na všetkých viac alebo menej spolupracoval. Za všetky však niesol plnú zodpovednosť.

Matěj Semík odišiel do výslužby dňa 1. mája 1928. Pri tomto jeho kroku ho sprevádzalo pochvalné uznanie, ktoré mu udelilo veliteľstvo Vojenského zemepisného ústavu rozkazom číslo 91 zo dňa 19. apríla 1928. Za svoju činnosť

dostal Matěj Semík aj pochvalné uznanie Ministerstva národnej obrany za úspešnú činnú vojenskú službu v československej armáde, ako aj zvláštne uznanie a pochvalné uznanie Ministerstva národnej obrany za výborné služby v komisii pre letecké mapy, ktorej bol členom.

Matěja Semika nemohli povýšiť na plukovníka, lebo nemal maturitu, ba ani neslúžil v československých légiách. Do výslužby odišiel preto iba ako podplukovník, a to ešte s platom majora.

Výslužba však neznamenala u Matěja Semíka odpočinok. V práci pokračoval ďalej, ba teraz sa vlastne iba začala druhá kapitola jeho významnej a plodnej kartografickej činnosti (29).

Firma Václava Neuberta požiadala Matěja Semíka ešte v roku 1924, aby vypracoval pre ňu turistickú mapu Krkonôš v mierke 1 : 50 000. Matěj Semík pracoval na tejto mape spolu s tajomníkom mestského úradu v Jilemnici Jindřichom Ambrožom. V roku 1929 vytlačili vo Vojenskom zemepisnom ústave dvojfarebnú mapu okolia Janských Lázní s nemeckým textom a s názvom *Umgebung von Johannisbad und Petzer*.

V októbri 1928 začal Matěj Semík pripravovať situáčný plán Janských Lázní. Bol v mierke 1 : 3500. Tlačou vyšiel štvorfarebne v roku 1930 česky — *Polohopisný plán Janské Lázně* — a súbežne i nemecky — *Situationsplan von Johannisbad*. Vydal ho Mestský úrad v Janských Lázních a vytlačil ho Vojenský zemepisný ústav v Prahe.

V roku 1930 začal Matěj Semík spolu s Jindřichom Ambrožom s prípravou plánu Harrachova. Tento plán vyšiel v roku 1931 v mierke 1 : 6 000. Tiež ho vytlačili vo Vojenskom zemepisnom ústave. Vyšiel v dvoch súbežných vydaniach, v českom — *Polohopisný plán Harrachov — Nový Svět — Seifenbach* — a v nemeckom — *Situationsplan von Harrachsdorf — Neuwelt — Seifenbach im Riesengebirge*.

Matěj Semík a Jindřich Ambrož pripravili štyri mapy častí Krkonôš — západ, stred, východ a juh — a dve nemecké mapy Krkonôš, dvojfarebnú letnú — *Wandkarte von Riesengebirge* — a trojfarebnú zimnú — *Wintersportkarte von Riesengebirge*. Tieto mapy vytlačili v rokoch 1930 a 1931 vo Vojenskom zemepisnom ústave. Konečne v roku 1931 vytlačili u Václava Neuberta vlastnú mapu zimných ciest v Krkonošiach, ktorá bola tiež v mierke 1 : 50 000. Vyšla v roku 1931 nákladom kníhkupectva a nakladateľstva vo Vrchlabí, ktorého majiteľom bol Josef Krbal. Tu vychádzali aj jej ďalšie vydania až do roku 1938. Posledné vydanie v roku 1948 vyšlo tlačou Zememeračského úradu v Prahe.

Zasa spolu s Jindřichom Ambrožom vypracoval Matěj Semík aj podrobnú mapu zimných ciest v Krkonošiach, ktorá bola tiež v mierke 1931. Vyšla nákladom kníhkupectva a nakladateľstva vo Vrchlabí, ktorého majiteľom bol Josef Krbal. Tu vychádzali aj jej ďalšie vydania až do roku 1938. Posledné vydanie v roku 1948 vyšlo tlačou Zememeračského úradu v Prahe.

V roku 1935 vydali Matěj Semík a Jindřich Ambrož vlastným nákladom a tlačou u Václava Neuberta trojfarebnú mapku *Krkonoše* v mierke 1 : 200 000. V roku 1935 ju vydali aj s nemeckým textom. Zasa u Václava Neuberta vydali v roku 1928 dvojjazýčnú mapu juhovýchodných Krkonôš v mierke 1 : 25 000.

Tieto mapy Krkonôš a ich časti boli veľmi dobré a mali veľmi dobre vypracovaný terén, ktorý pôsobil výborne svojou plastikou.

V roku 1930 začal Matěj Semík pripravovať aj plán Luhačovic. Pre tento plán si zaobstaral v Brne ako podklad katastrálnu mapu a potom pracoval na

pláne priamo v teréne. Plán Luhačovic — *Orientační plán Lázně Luhačovice* — v mierke 1 : 6 000 vydala Správa kúpeľov v roku 1930. Jeho nezmenené vydania vychádzali až do roku 1957.

Na jeseň v roku 1930 vyšla veľká nástenná mapa strednej Európy — *Nástěnná mapa střední Evropy* — v mierke 1 : 1 000 000. Vypracovali ju dr. František Machát, štábný kapitán František Leixner a podplukovník Matěj Semík. Vytlačili ju vo Vojenskom zemepisnom ústave. Vyšla nákladom Ústredného nakladateľstva a kníhkupectva učiteľstva československého. Mala aj mutáciu v rusínskom jazyku. Tejto mape vytýkali nejednotnú nomenklatúru. Názvy boli písané bez systému niekde v originále, inde po česky (4, 10, 30). V roku 1932 vytlačili u Václava Neuberta nástennú mapu Moravy a Sliezska — *Podrobná nástěnná mapa země Moravskoslezské* — v mierke 1 : 200 000. Vypracovali ju František Koláček, František Leixner a Matěj Semík (21). O rok neskôr — 1933 — vyšla v tej istej mierke i nástenná mapa Čiech — *Podrobná nástěnná mapa země České*. Matěj Semík a František Leixner ju spracovali spoločne s Bohuslavom Horákom (4, 35).

Ako redukcie týchto nástenných máp vydali pre potrebu žiakov príručné mapy. Mali jednotný zvähd a úpravu. Spolu s ďalšími plánovanými listami mali vytvoriť ucelené dielo, ktoré malo mať názov *Atlas československých nástěnných a příručních školních map* (4).

Matěj Semík pripravoval v roku 1933 podklady pre zmapovanie okolia Štrbského plesa. V tom čase napísal i niekoľko článkov o plastických mapách, ktoré uverejnil v Národnej politike.

Vo februári 1934 prevzal Matěj Semík prácu pre firmu Baťa v Zlíne. Išlo o mapu predajní tejto firmy na území Československa. Súčasne spolupracoval i na publikácii *Průvodce po Československé republice*, ktorú zostavil ministerský radca Bohuslav Láznčvský a ktorú potom vydal Klub československých turistov.

Pod redakciou Františka Macháta spolu s J. Šimkom vypracoval Matěj Semík nástennú mapu Podkarpatskej Rusi — *Nástěnná mapa Podkarpatské Rusi* — v mierke 1 : 125 000. Vytlačili ju v roku 1934 vo Vojenskom zemepisnom ústave. V roku 1936 vyšla podľa nej príručná mapa Podkarpatskej Rusi v mierke 1 : 6 000 000. Obe tieto mapy mali české a rusínske názvoslovie (4, 30, 44).

V roku 1935 vyšla Semíkova mapa *Habeš a země Somálské* — v mierke 1 : 5 000 000. Vyšla súbežne v dvoch vydaniach, a to s českým a s nemeckým textom. Súčasne vyšli i jeho mapy *Východní Asie* — v mierke 1 : 10 000 000 a *Stredomoří a severní Afrika* — v mierke 1 : 14 000 000. Poslednú robil spolu s doc. dr. Karlom Kuchařom. Taktiež v roku 1935 pribudla ďalšia mapa — *Nástěnná školní mapa Afriky* — v mierke 1 : 6 000 000. Prácu na nej začal František Machát a po jeho smrti v apríli 1935 ju dokončil František Štůla. I na tejto mape spolupracovali František Leixner a Matěj Semík. (4, 12).

V Novej Pake usporiadali v roku 1935 okresnú výstavu. Matěj Semík sa na nej zúčastnil svojimi mapami.

Grafický závod Václava Neuberta v Prahe vydal v roku 1936 Semíkovu podrobnú mapu Československa v mierke 1 : 500 000 (4, 13). Tiež mala dve súbežné vydania — české a nemecké. Táto mapa vyplňala medzeru medzi príručnými a podrobnými topografickými mapami a mala slúžiť pre bežnú súkromnú potrebu. Súčasne tu vydali i Semíkovu mapu Podkarpatskej Rusi, tiež v mierke 1 : 500 000. K zmienenej mape Československa vypracoval a vydal Matěj Semík aj abecedný súpis mien.

Matěj Semík spolupracoval i s dr. K. Hlávkom a Viktorom Jedličkom na príručnej mape strednej Európy. Táto vyšla v roku 1938 v mierke 1 : 4 000 000 (30).

Počas okupácie bolo snahou zachovať v Prahe vydávanie máp. Jednak nechceli, aby sa museli mapy dovážať z Nemecka, ale hlavne išlo o zachovanie zamestnania pre všetok odborný personál. Mali vydať najmä nástenné a príručné mapy Protektorátu Čiech a Moravy, Velkonemeckej ríše a Európy. Redakciou týchto máp poverili profesora dr. Františka Štúlu. Matěja Semíka prizvali k spolupráci ako praktického kartografa a ako človeka, ktorý dokonale ovládal nemčinu. V roku 1940 začali František Štůla a Matěj Semík za spolupráce Františka Leixnera pracovať na mape Protektorátu. Práce na tejto nástennej mape sa pretahovali, lebo bol potrebný súhlas nemeckých úradov a tie vyžadovali zasa rozličné posudky. Preto sa táto mapa dostala do tlače až začiatkom roka 1941, ale definitívny súhlas pre jej tlač dostali až v apríli toho roku. Do konca apríla už mapa vyšla. Mala názov *Deutsches Reich. Schulwandkarte des Protektorates Böhmen u. Mähren u. der angrenzenden Gebiete*. Bola v mierke 1 : 300 000 a bola dvojjazyčná. Dvojjazyčnosť tejto aj ostatných máp z tohoto obdobia bola výsledkom silného okupačného tlaku. V tom istom roku vyšla aj príručná mapa Protektorátu v mierke 1 : 900 000. Z nástennej mapy ju vyhotovili fotomechanickou cestou. Mapa Protektorátu vyšla znova v roku 1942 pod názvom *Německo, Nástěnná školní mapa Protektorátu Čechy a Morava a přilehlých území*. I táto mapa bola dvojjazyčná, ale titul a vysvetlivky boli na nej len české. Spolu s ňou vyšlo i druhé vydanie príručnej mapy Protektorátu.

V máji 1941 prikročili František Štůla, Matěj Semík a František Leixner k práci na nástennej mape vtedajšieho Nemecka. Za podklad vzali Machátovu mapu strednej Európy z roku 1930. Návrh na schválenie odovzdali v januári 1942. Pre nemecké názvoslovie museli trikrát meniť koncept mapy. Nástenná mapa Nemecka — *Grossdeutsches Reich und angrenzende Gebiete* — v mierke 1 : 1 000 000 vyšla ešte v roku 1942 a podľa nej zhotovili i príručnú mapu v mierke 1 : 4 000 000.

Ešte koncom roka 1942 začali pripravovať mapu Európy. Na tejto mape pracovali dr. Jaromír Janka, Matěj Semík a František Leixner. Nástenná mapa mala byť v mierke 1 : 3 000 000 a príručná v mierke 1 : 15 000 000. K vydaniu týchto máp však už neprišlo (30).

Firma Hocker požiadala Mateja Semíka, aby vypracoval orientačný plán Veľkej Prahy. Na tomto začal Matěj Semík robiť v januári 1944. Tento plán mal byť v mierke 1 : 12 500. Práca sa však pretiahla na roky a nakoniec ostala nedokončená.

Po oslobodení v roku 1945 pracoval Matěj Semík zasa v názvoslovnej komisii.

Pre Lužickosrbský národný výbor v Budyšíne vypracoval Matěj Semík v mierke 1 : 750 000 mapu — *Lužica (Lusatia — Lusace — Lužicia)*. Tlačou ju vydal v roku 1945 Zememeračský úrad v Prahe. Mapa mala lužickosrbské názvoslovie.

Na základe údajov dr. Josefa Polišenského vypracoval Matěj Semík v mierke 1 : 1 000 000 historickú mapu vojnových ťažení českého hajtmana Jana Jeníka z Bratřic. Mala titul *Přehledná mapa válečných tažení, jichž se zúčastnil Jan Nepomuk Vojtěch Baltazar Ignác rytíř Jeník z Bratřic, důstojník cis. rakouské armády v letech 1774—1799*. Na tejto mape začal Matěj Semík pracovať už v roku 1942. K stému výročiu Jeníkovej smrti v roku 1945 vypracoval pre

pamätnú publikáciu mapku v mierke 1 : 2 700 000. K vydaniu však nedošlo. Josef Polišínský upravil rukopis a vydal ho v Prahe v roku 1947. Rukopis vlastnej mapy napokon v roku 1951 odkúpilo od Semíka Národné múzeum v Prahe.

Nástenné a príručné školské mapy vychádzali i po vojne. Teraz vychádzali už upravené s novými štátnymi hranicami. V roku 1946 (1948, 1951, 1953, 1956 a 1957) vyšla nástenná (1 : 400 000) i príručná mapa Československa (1 : 1 500 000). Toto vydanie pripravili Bohuslav Horák, Matěj Semík, František Leixner a Josef Hůla (36, 37). Vyšli i nástenné a príručné mapy Čiech (1949), Moravy so Sliezsikom (1950), a Slovenska (1949, 1950, 1954) — (38, 39). Karel Kuchař, Jaromír Janka, František Leixner a Matěj Semík pripravovali nové vydanie mapy strednej Európy (1 : 1 000 000). Vyšla v roku 1947 a 1949. V roku 1947, 1948 a 1954 vyšlo i nové vydanie mapy Čiech a Moravy, v mierke 1 : 300 000, upravené Bohuslavom Horákom, Matějom Semíkom a Františkom Leixnerom. Podobne vyšla aj *Nástenná mapa zemských polokoulí* (1950, 1956, 1958).

Matěj Semík spolupracoval aj na diele *Soubor map ze školního atlasu Brunclíkova—Machátova*, ktorého prvé vydanie vyšlo v roku 1947. Toto vydanie redigovali prof. dr. Bedřich Šalamon a doc. dr. Karel Kuchař a vydal ho Václav Neubert. Ďalšie vydanie vyšli v rokoch 1948 a 1949 (17). Matěj Semík podobne spolupracoval aj na ďalšom školskom atlase (*Školní zeměpisný atlas*), ktorého autormi boli Bedřich Šalamon a Karel Kuchař. Tento atlas vyšiel v roku 1950 a mal viacero vydaní — 1952, 1953, 1955, 1956, 1957, 1958. Vychádzal aj v slovenčine (17). Pre oba spomínané atlasy spracoval Matěj Semík mapy Čiech, Moravy, Slovenska a Československa.

V marci 1948 sa Matěj Semík stretol v Bratislave s profesorom dr. Jožom Martinkom a dohodol sa s ním na spolupráci na mapách Slovenska. V roku 1949 vydalo vydavateľstvo Komenium v Banskej Bystrici školskú mapu Slovenska — *Nástenná mapa Slovenska* — v mierke 1 : 250 000. Jej autormi boli Jožo Martinica, Matěj Semík a Josef Hůla. Tlačili ju vo Vojenskom zemepisnom ústave v Prahe. Podľa nej vydali i príručnú mapu v mierke 1 : 750 000 (30, 42).

Pre Dopravné podniky hlavného mesta Prahy vypracoval Matěj Semík v roku 1948 mapu dopravnej siete Prahy — *Komunikační síť hlavního města Prahy*. Tlačou však nevyšla. Pre cestovnú kanceláriu Traverma v Prahe vykreslil Matěj Semík mapu *Hlavní železniční spoje do Sovětského svazu*.

V marci 1951 prevzal Matěj Semík od Karla Kuchařa spoluprácu na fyzikogeografickom glóbusu. Vydalo ho v roku 1953 Štátne pedagogické nakladateľstvo v Prahe. Glóbus bol v mierke 1 : 40 000 000. Bola to vlastne posledná Semíkova práca na školských mapách. Druhé vydanie tohoto glóbusu vyšlo v roku 1958 (16, 30).

V júli 1951 začal Matěj Semík pracovať spolu s Leopoldom Jourom na mape Albánska. Hotový koncept potom odovzdali na albánskom vyslanectve v Prahe. V tom istom roku vypracoval Matěj Semík pre nakladateľstvo Orbis mapu Stredomoria.

V rokoch 1951 až 1954 spolupracoval Matěj Semík na mapách *Politicko-hospodářského atlasu světa*, ktorý vydával a tlačil Orbis v Prahe.

Štátne pedagogické nakladateľstvo vydalo v roku 1951 mapu sveta pod názvom *Mapa světa — politický přehled a světová doprava*. Bola v mierke 1 : 25 000 000 a Matěj Semík ju vypracoval spolu s Leopoldom Jourom. Mapa vyplnila medzeru v sérii školských nástenných máp, ale vytýkali jej viac chýb,

najmä to, že pre ňu použili nevhodnú sieť Mercatorovu (41). Ďalšie vydanie vyšli v rokoch 1956, 1957, 1958 a 1963 v mierke 1 : 20 000 000.

V roku 1954 mienil Matěj Semík vydať znova svoju mapu Krkonôš. Tento raz do nej zakreslil i Jizersko-krkonošský národný park. Podklady mu k tomu poskytli dr. Jaroslav Veselý a Ing. dr. Zdeněk Vulterin. V roku 1955 odcestoval Matěj Semík do Jilemnice, aby doplnil priamo v teréne zmeny na mape Krkonôš. Mapu vydali až v roku 1957, ale celkom prepracovanú a v mierke 1 : 75 000. Matěja Semíka prizvali iba na spolurevíziu.

Riaditeľstvo kúpeľov v Luhačovicích požiadalo v roku 1957 Matěja Semíka, aby zrevidoval svoj plán Luhačovic z roku 1930. Plán mali vydať tlačou, ale nedostali súhlas, lebo plán mal charakter utajovanej mapy.

V januári 1957 požiadalo Okresné múzeum v Novej Pake Matěja Semíka, aby podľa návrhu dr. Karla Tučka vypracoval geologickú mapu novopackého okresu v mierke 1 : 25 000. Mapa *Nástin geologických poměrů v okrese Nová Paka* bola už dňa 1. júna hotová. Matěj Semík ju vypracoval rukopisne v ôsmich exemplároch, aby ju mali okrem múzea i tamojšie školy. Bola to vlastne posledná kartografická práca Matěja Semíka. Napriek tomu, že išlo o peknú a dobrú mapu, o ktorej sa iní vyjadrovali len pochvalne, sám upozorňoval, že sa na ňu treba pozeráť ako na dielo osemdesiatdväťročného starca.

Spolu s dr. Karlom Tučkom publikoval Matěj Semík v roku 1957 aj príspevok o histórii ťažby zlata a striebra pri Stupnej neďaleko Novej Paky (34).

Matěj Semík sám vypracoval veľa máp a na ďalšom množstve máp spolupracoval. Okrem toho napísal i viacero odborných i populárnych článkov. Odborné príspevky mal v časopisoch Sborník Československé společnosti zeměpisné a Kartografický přehled. Popularizačné články mal v Časopise Klubu československých turistů a v deníkoch České Slovo, Národní Politika a inde. Mal i viacero prednášok. Napríklad v júni 1924 mal na I. zjazde slovanských geografov v Prahe prednášku na tému Česká spolupráca v bývalom Vojenskom zemepisnom ústave vo Viedni. Toto publikoval i tlačou (25, 33). V roku 1933 zas prednášal o mapách v Klube robotníckych turistov. Okrem toho sa zúčastňoval i na prácach iného charakteru. V rokoch 1931 a 1932 napríklad pracoval Matěj Semík s dr. Sandholzerom na zisťovaní polohy rádioaktívnych vôd na Benecku.

Dňa 15. decembra 1959 na valnom zhromaždení Československej zemepisnej spoločnosti, ktorému predsedal generál v. v. Ubald Kolařík, udelili Matějovi Semíkovi u príležitosti jeho deväťdesiatych narodenín čestné členstvo.

Matěj Semík bol aj spoločensky veľmi aktívny. Už od svojho pobytu vo Viedni aktívne pracoval v Sokole. Zúčastňoval sa aj činnosti rozličných turistických, kultúrnych, dôstojníckych i robotníckych spolkov.

Posledné roky svojho plodného života bol Matěj Semík stále čulý a jarý, hoci už častejšie chorľavel. V neobyčajnej duševnej, ale i telesnej sviežosti sa dožil vysokého veku deväťdesiat dva rokov. Zomrel v Prahe dňa 30. októbra 1961 (8).

Poznámka:

Životopisné údaje o Matějovi Semíkovi som čerpal z materiálov, ktoré mi poskytla jeho dcéra p. Miroslava Seidlová. Z týchto materiálov bol najvýznamnejší obsahly životopis, ktorý o sebe napísal sám Matěj Semík pre súkromnú potrebu rodiny. Za poskytnutie týchto materiálov z rodinného archívu touto cestou čo najsrdečnejšie p. Miroslave Seidlovej ďakujem. Súčasne vyslovujem vďaka dr. Ludvíkovi Muchovi, CSc., za jeho cenné pripomienky k tomuto príspevku.

Literatúra

1. ANONYMUS (1921): Vznik Vojenského zeměpisného ústavu. — Československý vojenský zeměpisný ústav. Výroční zpráva, 1, s. 5—7, Praha.
2. ANONYMUS (1921): Personál Zeměpisného ústavu dle stavu dne 31. prosince 1920. — Československý vojenský zeměpisný ústav. Výroční zpráva, 1, s. 32—35, Praha.
3. ANONYMUS (1954): Kartograf Matěj Semík. — Kartografický přehled, 8, s. 81, Praha.
4. FRÍČ D. (1961): Zeměpisné školní nástěnné mapy používané v českých školách. — Sborník Pedagogického institutu v Praze. Přírodní vědy, 1, s. 345—374, Praha.
5. HLÍDEK A. (1926): Stav prací topografických a kartografických v republice československé. — Sborník I. sjezdu slovanských geografů a ethnografů v Praze, 1924, s. 21—24, Praha.
6. HONL I. (1944): K 75. narození Matěje Semíka. — Sborník České společnosti zeměpisné, 50, s. 81, Praha.
7. JANKA J. (1946): Kalendář Čs. Červeného kříže na rok 1947. — Kartografický přehled, 1, Praha.
8. JANKA J. (1961—1962): Zemřel nejstarší čs. kartograf. — Dějepis a zeměpis ve škole, 4, s. 179, Praha.
9. KOLÁČEK F. (1925): Poválečná kartografie v Československu. — Příroda, 18, s. 27—30, Brno.
10. KOLÁČEK F. (1930): Nástěnná mapa střední Evropy. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 36, s. 290—291, Praha.
11. KOLARÍK U. (1926): Generál Karel Rausch. — Vojenský zeměpisný ústav. Výroční zpráva, 6, s. 51—55, Praha.
12. KUCHAR K. (1936): Afrika, nástěnná mapa 1:6 000 000. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 42, Praha.
13. KUCHAR K. (1937): Podrobná mapa ČSR 1:500 000 zpracovaná pplk. M. Semíkem. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 43, s. 44, Praha.
14. KUCHAR K. (1938): M. Semík — J. Ambrož, Krkonoše (1:50 000). — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 44, s. 127, Praha.
15. KUCHAR K. (1949): Podplukovník Matěj Semík osmdesátníkem. — Kartografický přehled, 4, s. 49—51, Praha.
16. KUNSKÝ J. (1960): Všeobecný zeměpis. Sv. 1. Úvod do studia. Bibliografie, Praha.
17. MUCHA L. (1961): Český zeměpisný atlas světa v letech 1835—1960. — Sborník Pedagogického institutu v Praze. Přírodní vědy, 1, s. 375—430, Praha.
18. PRIKRYL E. V. (1971): Počiatky československej kartografie. — Technické noviny, 19 (30. 3.), s. 2, Bratislava.
19. PRIKRYL E. V. (1974): Spoluzakladateľ vojenského zemepisného ústavu v Prahe. — Technické noviny, 22 (25. 6.), s. 19, Bratislava.
20. RAUSCH K. (1919): Dosavadní činnost voj. zeměpisného ústavu, a nárys jeho činnosti v nejbližší době. — Sborník České společnosti zeměvědné, 25, s. 136—145, Praha.
21. SEMERÁD A. (1932): Podrobná nástěnná mapa země Moravskoslezské 1:200 000. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 38, s. 251, Praha.
22. SEMÍK M. (1921): První nástěnná školní mapa Československé republiky. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 27, s. 32—35, Praha.
23. SEMÍK M. (1922): Úvahy o znázorňování terénu ve vojenských mapách. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 28, s. 7—12, 146—150, Praha.
24. SEMÍK M. (1923): O nových školních mapách domácí výroby. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 29, s. 83—89, Praha.
25. SEMÍK M. (1924): Dějepisná črta o Česích ve VZÚ ve Vídni. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 30, s. 186, Praha.
26. SEMÍK M. (1926): Všeobecné úvahy o vypracování nové podrobné mapy republiky československé. — Vojenský zeměpisný ústav. Výroční zpráva, 6, s. 137—145, Praha.
27. SEMÍK M. (1946): Orientace v přírodě. — Kalendář Čs. Červeného kříže na rok 1947, s. 70—72, Praha.
28. SEMÍK M. (1946): O čtení map. — Kalendář Čs. Červeného kříže na rok 1947, s. 73—78, Praha.
29. SEMÍK M. (1948): Ze vzpomínek. — Kartografický přehled, 3, s. 21—31, 85—90, Praha.

30. SEMÍK M. (1954): Dějiny našich školních map. — Kartografický přehled, 3, s. 111—119, Praha.
31. SEMÍK M. (1956): Ke 100. výročí narození kartografa Jana Suchánka. — Kartografický přehled, 10, s. 166, Praha.
32. SEMÍK M. (1959): Dějiny bývalého vojenského zeměpisného ústavu ve Vídni. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 65, s. 29—44, Praha.
33. SEMÍK M. (1959): O Češích v bývalém vojenském zeměpisném ústavu vídeňském. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 65, s. 232—240, Praha.
34. SEMÍK M., TUČEK K. (1956). O výskytu zlata a stříbra u Stupné na Novopacku. — Časopis Národního muzea, odd. přírodovědný, 125, s. 127—138, Praha.
35. STĚHULE J. (1934): Podrobná nástěnná mapa země České. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 40, s. 46, Praha.
36. STĚHULE J. (1946): Příruční mapa ČSR, XI. přepracované vydání. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 52, s. 106, Praha.
37. ŠIMÁK B. (1946): Příruční mapa ČSR. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 52, s. 67, Praha.
38. ŠIMÁK B. (1946): Morava a Slezsko 1 : 750 000. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 52, s. 67, Praha.
39. ŠIMÁK B. (1946): Čechy. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 52, s. 67, Praha.
40. ŠIMÁK B. (1947): Nástěnná mapa ČSR 1 : 400 000. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 53, s. 36, Praha.
41. ŠALAMON B. (1953): L. Joura — M. Semík: Mapa světa — politický přehled a světová doprava 1 : 25 000 000. — Kartografický přehled, 7, s. 41—42, Praha.
42. ŠIMÁK B. (1950): Nástěnná mapa Slovenska 1 : 250 000. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 56, s. 256, Praha.
43. URBAN K. (1927): Nástěnná mapa zemských polokoulí 1 : 20 000 000. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 33, s. 144, Praha.
44. URBAN K. (1934): Deset nástěnných map pro naše školy. — Sborník Československé společnosti zeměpisné, 40, s. 92, Praha.
45. SEMÍK M. (1924): Zlaté doly ve Stupné. — Novopacko I, str. 88—98, Nová Paka.

Zusammenfassung

DAS LEBEN UND WERK MATĚJ SEMÍKS

Matěj Semík (1869—1961) war ein bedeutsamer tschechischer Kartograph. Seine Tätigkeit begann er als Mitarbeiter des Militärischen geographischen Instituts in Wien, wo er an Einzeichnungen in Landkarten und später in der kartographischen Fachabteilung bei Terraineinzeichnungen arbeitete. Nach Beendigung des ersten Weltkrieges verband sich Matěj Semík mit dem Oberstleutnant Alois Hlídaek und gemeinsam begannen sie die Gründung des Militärischen geographischen Instituts in Praha vorzubereiten. Als das Institut im Jahre 1919 entstand, wurde Major Matěj Semík die Leitung der kartographischen Abteilung anvertraut. Ausser den Arbeiten, die er im Rahmen seiner Funktion verfertigte, arbeitete Matěj Semík im Einvernehmen mit dem Kommando des Instituts auch an anderen kartographischen Arbeiten, vor allem an Landkarten für Schulen. Vom Jahre 1924 an arbeitete er den Landkartenteil des Kalenders des Tschechoslowakischen Roten Kreuzes aus. Er verfertigte auch einige touristische Landkarten des Riesengebirges und dessen Teilgebiete. Im Jahre 1928 ging Matěj Semík in den Ruhestand im Range eines Oberstleutnant. Jedoch auch dann setzte er die kartographischen Arbeiten fort. Während der Okkupation arbeitete Matěj Semík wieder an mehreren Landkarten für Schulen. Infolge des starken Okkupationsdruckes waren diese in zwei Sprachen verfertigt. Auch nach Beendigung des Zweiten Weltkrieges blieb Matěj Semík nicht untätig. Er beteiligte sich an neuen Auflagen von Landkarten für Schulen, Touristenkarten u. a. Bei ungewöhnlicher seelischer und körperlicher Frische erreichte er ein Alter von 92 Jahren.

Übersetzt von J. Matl

K článku *L. V. Prikryl: Život a dílo M. Semíka.*

Plk. Matěj Semík v kresbě A. Paulíka z roku 1927. (Z archívu *L. V. Prikryla.*)